

„Morze, ten rybi gościniec” (Homer). Utrwalenie wiadomości o imiesłowach

tryb
synchroniczny

język
polski

klasa
VII-VIII

2 x 40 min

Lekcja ma na celu utrwalenie wiadomości na temat imiesłowów przysłówkowych i przymiotnikowych. Dzięki tekstowi przygotowanemu do ćwiczeń uczniowie i uczennice poszerzą wiadomości na temat zagrożeń mórz oraz oceanów i właściwej ochrony światowych zasobów wody.

Pytanie kluczowe

Jak możemy odpowiedzialnie korzystać z naturalnych zasobów mórz i oceanów?

Cele zajęć:

- Utrwalisz wiadomości na temat imiesłowów przymiotnikowych i przysłówkowych, by poprawnie wyrażać swoje myśli w mowie i w piśmie.
- Wyjaśnisz, jaką rolę pełnią ekosystemy morskie dla społeczeństw i gospodarek na całym świecie i wymienisz niebezpieczeństwa, jakie niesie za sobą nieracjonalne gospodarowanie nimi.

Materiały i narzędzia:

- Materiał dla ucznia i uczennicy.
- Narzędzie lub materiały do robienia notatek przez uczniów i uczennice.
- Plansze z Celami Zrównoważonego Rozwoju ze strony <http://bit.ly/PlanszeCZR>.
- Narzędzie do zbierania pomysłów online (np. Padlet).

Związek z podstawą programową:

II: 1.4.

Przebieg zajęć

- 1** Warto, aby na początku zajęć uczniowie i uczennice przypomnieli sobie informacje o imiesłowach – ich rodzaje, zasady tworzenia, zastosowanie. Podziel w tym celu młodzież na cztery grupy – każda będzie się zajmować jednym imiesłowem.
- 2** Niech każda z grup podsumuje informacje na temat reprezentowanego przez siebie imiesłowu, wykonując Zadanie 1 (znajduje się w materiale dla ucznia i uczennicy). Uzupełnione teksty o imiesłowach umieśćcie na dostępnej wszystkim stronie www (np. na Padlecie), aby później, jeśli zajdzie taka konieczność, można było sprawdzić zapisane tam informacje.
- 3** Zapytaj młodzież, dlaczego morza i oceany są według niej ważne. Poproś kilka osób o wypowiedzi (możesz do tego użyć OK-owskich patyczków - znajdziesz je m.in. w Metodniku CEO: <https://bit.ly/metodnikCEO>). Dodaj do tego kilka słów od siebie.

Morza i oceany zajmują ok. 70% powierzchni Ziemi. Jak ważne jest zachowanie dobrej kondycji mórz i oceanów podkreśla fakt, że ich ochrona została uznana przez społeczność międzynarodową za jeden z Celów Zrównoważonego Rozwoju (Cel 14: Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony) (więcej informacji na: <http://bit.ly/PlanszeCZR>). Nieracjonalna gospodarka zasobami mórz i oceanów wygenerowała wiele problemów. Dziś nie jesteśmy w stanie przewidzieć, jak wielkie będą skutki zaniedbań, dlatego warto zwrócić uwagę młodzieży na te kwestie. Tematykę ochrony zasobów morskich w perspektywie Celów Zrównoważonego Rozwoju można poruszyć na przykład w kontekście Światowego Dnia Wody i Dnia Ochrony Bałtyku (22 marca) czy Światowego Dnia Oceanów (8 czerwca).

- 4** Połącz uczniów i uczennice w kolejne grupy w ten sposób, by w każdym zespole znaleźli się przedstawiciele różnych imiesłowów. Zaprosz wszystkie grupy do wspólnego przeczytania tekstu i wykonania poleceń umieszczonych w Zadaniu 2 w materiale dla ucznia i uczennicy.
- 5** Po upływie wyznaczonego czasu spytaj klasę o jej opinię na temat tego, o czym przeczytała (tekst o morzach i oceanach). Może uczniowie i uczennice o czymś już wiedzieli, a może coś ich zaskoczyło? Następnie poproś reprezentantów i reprezentantki każdego zespołu o odczytanie kolejnych odpowiedzi.
- 6** Poproś uczniów i uczennice, by na czacie umieścili emotikon, której kolor będzie odpowiadał na pytanie „Na ile dzisiejsze zajęcia pomogły mi w utrwaleniu wiadomości o imiesłowach?”. Od czerwonego przez pomarańczowy, żółty do zielonego. Im kolor znajduje się bardziej po prawej, tym bardziej zajęcia pomogły osobie utrwalić wiadomości o imiesłowach.

Źródła:

Strona internetowa WWF Polska: <https://www.wwf.pl/srodowisko/morza-i-oceany>.

Strona internetowa Greenpeace Polska.

Platforma Społeczna ONZ, Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ, Cel 14: Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony, <http://www.un.org.pl/cel14>.

Odpowiedzi do zadań

Odpowiedzi do Zadania 1:

Grupa 1: nieosobowe; jaki? jaka? jakie?; przypadki, liczby i rodzaje; aktywne, czynne; piszą; maluje; przydawki lub orzecznika; łącznie.

Grupa 2: nieosobowe; jaki? jaka? jakie?; przypadki, liczby i rodzaje; biernie; została powieszona; zostali oddani; bierniej; przydawki lub orzecznika; łącznie.

Grupa 3: nieosobowe; kiedy? jak?; przysłówki; niedokonanych; w tym samym czasie, równocześnie; -ąc; okoliczników; oddzielnie.

Grupa 4: nieosobowe; kiedy? jak?; przysłówki; dokonanych; wcześniej; -wszy, -wszy; okoliczników; oddzielnie.

Odpowiedzi do Zadania 2:

Ad 2. Wybrane przykłady imiesłowów: PRZYMIOTNIKOWY CZYNNY: decydujący, posiadająca, ukierunkowane, zalegających, połowowych; PRZYMIOTNIKOWY BIERNY: przełowionych, wyposażona, związanym, wykorzystywanymi, znajdujących się; PRZYSŁÓWKOWY UPRZEDNI: ustaliwszy; PRZYSŁÓWKOWY WSPÓŁCZESNY: zajmując, ciągnąc, używając, powodując, doliczając

Ad 3. Przykładowa odpowiedź: DZIAŁAJĄC, wszyscy możemy coś zrobić, aby walczyć z tym problemem.

Ad 4. Złowiwszy; stwierdziwszy; spłynąwszy.

Ad 5. Przełowienie w następstwie m.in. zbyt wysokich limitów połowowych, nadmiernej mocy połowowej floty rybackiej, łamanie przepisów prawa przez rybaków (np. poprzez łowienie ryb podczas obowiązującego zakazu połowów lub w trakcie trwania okresu ochronnego, łowienie ryb mniejszych niż pozwala na to wymiar ochrony); przyłów; niewłaściwe prowadzenie farm hodowlanych; eutrofizacja; niewłaściwe praktyki rybackie, np. pozostawianie w morzu zagubionych sieci; odpady.

Scenariusz pochodzi z publikacji „Edukacja globalna na zajęciach języka polskiego w szkole podstawowej” wydanej przez Centrum Edukacji Obywatelskiej w 2018 roku w ramach projektu „W świat z klasą”. Publikacja dostępna pod adresem: <http://bit.ly/PublikacjaPolski>.

Digitalizacja w ramach projektu „W świat z klasą” w 2020 roku.

Autorka: Sylwia Międzybrodzka

Digitalizacja: Katarzyna Dzieciolowska, Joanna Kostrzewa

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej.

